

Két nap, két ünnep

Az eredetileg katolikus ünnepet és népi hagyományait más felekezetek is átvették

• Mindenszentek napján világítunk, de halottak napja csak másnap van. Bár nem ugyanaz az ünnep, van köze egymáshoz: időben is, lényegében is. A világítás szokása azonban ennél is érdekesebb. Az ünnepek jelentésének letisztázására Szénégető István katolikus plébánost kértük fel.

SZÁSZ CS. EMESE

A katolikus egyháznak egy évszázadok során kialakult kalendáriumavan, amely rögzíti az ünnepeket is, fejtette ki a lelkipásztor. „A Jézus Krisztussal kapcsolatos ünnepek mellett – amelyeket Urunk fő ünnepeinek nevez az egyház – január 1-től december 31-éig mi majdnem minden nap a szenteknek a mennyei születésnapját ünnepeljük, vagyis azt a napot, amikor a Földön meghalt. Mindenszentek ünnepén, november elsején azonban azokról a szentekről emlékezünk meg, akiknek nincsen külön ünnepe a naptárban, ezek között vannak olyan történelmi személyiségek, akiknek az élete bármi kor kutatható. Kanonizált szentek, Róma, a Szentszék valamikor őket a szentek sorába emelte, de közéjük tartozhatnak azok a névtelen szentek is, akikről soha senki nem emlékezik meg: itt lehetnek a mi nagyszüleink, szüleink, akikről mi szubjektíven azt gondolhatjuk, hogy annyira szép életet éltek, annyi mindent tudnánk

tőlünk tanulni, hogy ott lenne a helyük a szentek között” – magyarázta az ünnep lényegét a plébános, aki szerint a november elsejei mindenszentek ünnepe jó alkalom arra is, hogy a mi életünkön elgondolkodva magasra tegyük a távlatokat.

Napszálltával kezdődik az ünnep

A plébános szerint a november elsejei mindenszentek ünnepe és a

november 2-ai halottak napja úgy keveredik, hogy egymást követik az ünnepek, és ha rögtön másnap van egy hasonló rangú ünnep, akkor a zsidó-keresztény hagyományban mindig az előző estével, vagyis a napszálltával elkezdődik az ünnep. „Ezért a mindenszentek estéjén, napszálltakor mi már a halottak napjára is hangolódunk. De azt már nem is kell említeni, hogy a kettő lényege szerint össze is tartozik” – fogalmazott Szénégető István, aki szerint az egyház ilyenkor a képviselőin keresztül ott van a temetőben, ott imádkozik. A temetőbe azért is megyünk, hogy az igének a fényénél emlékezzünk, annak csak külső fénye a sírokon meggyújtott gyertya. „Nyilván nem a halottaknak világítunk, hanem magunknak, hogy emlékezzünk arra, hogy van egy örök világosság, egy örök fény, ami a mennyországra utal. Tehát a világítással tudatosítjuk azt, hogy ha sötétségben élsz, akkor meg vagy hívva a világosságra” – hangsúlyozta.

Több mint ezer éve

A holtakról való megemlékezés az ókereszténység kora óta, a 3. századtól minden liturgiában megtalálható volt. Az egyházban először 998-ban ünnepelték. Cluny-i Szent Odilo bencés apát kezdeményezése volt, hogy a min-

denszentek napja után, amely az üdvözült lelkekre emlékezik, emlékezzenek meg valamennyi elhunyt hívőről is. A halottak napja fokozatosan vált egyházi ünnepből az elhunytakról való általános megemlékezéssé. Az emberek ilyenkor általában meglátogatják és rendbe teszik elhunyt hozzátartozóik sírját. Gyertyákat, mécsese-

Gyertyákat, mécseseket gyújtunk a temetőben

FOTÓ: SÁNDOR CSILLA

nekik is megterítették, és minden helyiségben lámpát gyújtottak, hogy a hazalátogató lelkek eligazodjanak a házban.

„Az eredetileg katolikus ünnepet és népi hagyományait más felekezetek is átvették. Így nemcsak a katolikus hívek ünnepe, hanem a reformáció több felekezete is elfogadta.

ket gyújtanak, és virágot visznek. E hagyományok célja eredetileg az volt, hogy a kiszabadult lelkek újra visszatérjenek a maguk sírjába, szívesen maradjanak lakhelyükben, és ne kíséreljék az élőköt. Régen ugyanis a keresztények közül is sokan úgy tartották, hogy a halottak ezen az éjszakán kikelnek a sírból. Ezért szokás volt, hogy

Az eredetileg katolikus ünnepet és népi hagyományait más felekezetek is átvették. Így nemcsak a katolikus hívek ünnepe, hanem a reformáció több felekezete is elfogadta. Az evangélikusok és az unitáriusok hivatalosan is elismerték. A reformátusok szokásjog alapján, a templomon kívül emlékeznek meg az elhunytakról.

Mindenszentek és halottak napja

A mindenszentek vagy mindenszentek napja (röviden mindszent; latinul Festum Omnium Sanctorum) az üdvözült lelkek emléknapja, melyet a katolikus keresztény világ november 1-jén ünnepel. Ekkleziológiailag a megdicsőült Egyház (latinul ecclesia triumphans) ünnepe. A még élő a »küzdő egyházat« (ecclesia militans), a már meghalt és tisztítótűzben bűnhődők a »szenvedő egyházat« (ecclesia patiens), az üdvözültek pedig a »diadalmas egyházat« (ecclesia triumphans) képviselik. Az ünnep 741-ben, III. Gergely pápa idején jelent meg először a megemlékezés napjaként. Jámbor Lajos frank császár 835-ben IV. Gergely pápa engedélyével már hivatalosan is elismerte az új ünnepet. A hagyomány szerint, egyetemes ünneppé IV. Gergely pápa tette. Nem tévesztendő össze a halottak napjával, egyháztanilag a szenvedő Egyház (latinul ecclesia patiens) ünnepével, amit 998 óta tart meg az egyház a következő napon, november 2-án az elhunyt, de az üdvösséget még el nem nyert, a tisztítótűzben lévő hívekért. Szent Odilo clunyi bencés apát 998-ban vezette be emléknapként. Később a bencés renden kívül is ünnepnappá vált, és a 14. század elejétől a katolikus egyház egésze átvette. Estéjét a halottak estéjének (halottak vigíliájának) is nevezik, ilyenkor sok helyen hosszan, akár 1-2 órán át szólnak a harangok a halottak emlékeztérére. (forrás: Wikipédia szabad enciklopédia)